

ELECCIONS USA I RESPONSABILITAT FISCAL
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 6 de novembre de 2012)

Estic una mica decebut. Esperava veure en l'últim mes profusió de crítiques a la política de Foment, pels economistes preocupats pels mals que esperen a Catalunya amb un Estat propi. Però com qui calla -havent de parlar- atorga, serà que ja els està bé una política tan lesiva amb les regions mediterrànies. Confirmat: lo del desvetllament per Catalunya és només impostació de conjuntura. Però no puc estendre'm ara en l'assumpte; l'actualitat mana i avui es tria president als EUA. S'acaba l'etapa de grans estímuls fiscals, com exigeix el gran deute acumulat en l'última dècada. La necessitat d'ajust fiscal ha estat lloc comú en la campanya dels dos principals candidats. Les divergències s'han situat en les seves estratègies: Obama proposa combinar reducció de despesa i augment d'impostos; Romney fia la consolidació a la retallada de despesa.

L'estratègia d'Obama passa per fer més eficient el desgavellat sistema de salut dels EUA, la despesa per càpita del qual és molt més gran que a Europa, per aconseguir pitjor cobertura i qualitat assistencial mitjana. Tot i ser un sistema privat de provisió, el sector públic el finança amb més del 7% del PIB. La principal font de despesa pública és el programa Medicare, que beneficia els majors de 65 anys, i que necessita reformes que alleugin la sobreoferta induïda pels proveïdors privats de serveis, pagada amb fons públics. Una altra proposta d'Obama és reduir la despesa en Defensa, gairebé del 6% del PIB. Amb aquestes retallades, i altres menors, al costat de augments d'impostos es reduiria el dèficit a cotes més baixes i més sostenibles.

Romney proposa retallar despesa, però ha anunciat que no tocarà la Seguretat Social, ni Medicare. Lògic: els republicans escombren electoralment entre els majors de 65 anys (13% del país, que rep el 50% dels subsidis federals), de manera que seria suïcida reduir despesa en pensions i en Medicare. A més, Romney proposa augmentar la despesa en defensa. Com tot això suposa gairebé el 70% de la despesa federal, no queda molt on rascar; només els programes de benestar social, ara ja capítol menor de la despesa federal. I les seves rebaixes d'impostos es concentren en els sectors de major renda i riquesa. Com Reagan i Bush fill, Romney sosté que la rebaixa d'impostos augmentarà els ingressos. Però com això no succeeix en entorns de pressió fiscal moderada (en cas contrari, ¡tipus impositius zero maximitzarien l'ingrés fiscal!), Reagan i Bush fill van aconseguir rècords de dèficit públic en etapes de creixement econòmic. Presidència republicana i responsabilitat fiscal han esdevingut coses incompatibles.

Si guanya Romney no és tan clar que acabi la política fiscal expansiva als EUA, ara via rebaixa d'impostos. Per això Obama és la millor alternativa per corregir els desajustos fiscals i macroeconòmics. I no vegin en això el biaix d'un socialdemòcrata, encara que moderat, impenitent. És el mateix motiu pel qual *The Economist* dona suport a Obama en l'elecció d'avui.